Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1192 — NGÀY THỨ NĂM 13 JUILLET 1922 - NGÀY 19 THÁNG NAM NHUẬN ANNAM NĂM NHÂM TUẤT — SAM THU 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE: 208
Adresse télégraphique:
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm.....	12$00	... 18$00
Sáu tháng...	6.50	... 9.00
Ba tháng.....	3.50	... 4.50

BẢN LẺ MỖI SỐ... 10 SOUS

Mua báo thì kể từ ngày tháng mới và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

閩新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

DEPOT LÉGAL — 963

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 163-165-167 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Meyence & Cie 9, rue Troschet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

Về việc lãnh tiền các số trúng

Trong kỳ xổ số quốc-trái hôm ngày 1er juin 1922

Tại sở Ngân-khố (kho-bạc) các nơi, kể từ ngày 15 juillet 1922 ai có trúng số thì đem lại mà lãnh tiền (điều thứ 4 trong lời nghị 11 octobre 1922).

Những số nào trúng 100 đồng thì cứ đem trình giấy số mà lãnh, nhưng phải trừ thuế, không cần phải đem nạp trước tại kho-bạc như các số trúng lớn rồi mới lãnh được.

Những số trúng 500 đồng 1000 đồng hay là 10000 đồng thì phải nạp trước tại kho-bạc, để ở ngoài Hanoi người ta rập cái giấy số với cuốn số biên ai coi có hiệp nhau không, rồi chữ-ng mới cho giấy day trả, thì kho-bạc mới rả cho.

Những số trúng lớn hiện giờ nên đem nạp trước tại kho-bạc trong tỉnh mình đi.

AI TRÔNG THẤY

BÔNG-BÀO Ở TRONG THANG LỬA MÀ NỞ NGÀNH MẶT CHO ĐÀNH

Mới tiếp số báo 1091, ngày thứ tư 5 juillet, Trung-Bắc Tân-Văn, có bài đề lựa trên đây, thở than về phận những bàn đồng-bào ngoài Bắc chẳng may gặp cuộc hỏa tai kịch liệt, thiêu hủy cả 164 nóc gia, làm cho bao nhiêu người đang buổi nắng phải lần-đận tao-đao, bầy trẻ tìu-chíu lít-chít. Ai trông thấy cái tình cảnh ấy mà chẳng đau lòng, ai nghe đến thảm trạng ấy mà không xót da. Bởi có, Bổn-báo trích bài nầy đề cho độc-giả chư tôn ghé mắt xem qua, hoa may có đặng chút tích gì cho những bạn mắc nạn giữa đám lửa thang chăng nhé!

Cái hỏa-tai xảy ra ở phố chợ Đuồi vừa có trong rồi, nội ba giờ đồng hồ mà chảy mất 164 nóc nhà giữa lúc vô ý bất ngờ, trời dương đêm, người dương ngủ, gió cao ngọn lửa càng cao, hỏ ao thì xa, máy nước thì khóa, vòi rồng cứu hỏa cũng vô hiệu, quan lính chữa cháy cũng vô công; cái cảnh-tượng thảm mục kinh tâm, như trong hai bức ảnh của bản-quán đương trưng chụp được mà ấn hành trong số báo ngày hôm sau cái đêm phát việc hỏa-tai, thực đã miêu tả được một vài phần khổ huống của đồng-bào ta, khiến cho ai nấy còn có chút từ-tâm, trông thấy mà phải động lòng thương xót. Than ôi! Thủy hỏa đạo lắc, xưa nay vẫn cho là những cái đại tai hại của loài người. Các độc-giả hẳn còn nhớ cái thủy lụt ở Bắc-kỳ ta năm xưa, biết bao nhiêu người dượng cây, dượng cấy, dượng ăn, dượng làm, mà phút chúc đồng ruộng mông-mênh, trâu bò trôi nổi, cơm không có mà ăn, áo không có mà mặc, cửa nhà không có mà ở, công việc không có mà làm, cái nỗi khổ-thống đó, ai nói đến mà chẳng lấy làm rủng mình rởn ốc. Cái hỏa tai kỳ nầy, tỉ với cái họa lụt như vừa kể trên kia, tuy khu vực có rộng hẹp, số người bị tổn hại có nhiều ít khác nhau; nhưng thử nghĩ cái quang-cảnh sau khi ngọn lửa đã tắt, đồng tro đã tàn, vợ nào chồng ấy, cha nào con ấy, anh nào em ấy, không ghế không giường, không mền, không chiếu, không gạo, không nước, không nồi không niêu, xúm nhau lại ở trước một đám đất ngổn ngang hừa bãi những mảnh hoành chảy dở, đoạn cột thành than, cái mất tre rui, cái chống lâu cọ, viên đá kê tảng, viên gạch bỏ thêm, xung quanh còn xơ-xác năm ba gốc chuối, một vài khóm cây, chính tay mình đã vun trồng bòn tưới, đã gầu dên ngày kết quả khai hoa, mà nay cành tươi chen cành héo, lá xanh lẫn lá vàng dường như nhỏ một giọt lệ thương tâm mà ngậm ngùi với người chủ cũ đã bị thất thổ, vong gia, sắp tự gió mình mà đi lưu ly chỗ khác; người ta đến thì còn có cái nóng nỏi nào chưa xót bằng! Trong óc loài người ta có một cái tia diện giao cảm nhau, lúc vui vui cùng vui, thì lúc khổ cũng phải cùng khổ, hèn cạnh vạch có kẻ khóc than rên rỉ, không ai là gỗ đá mà ngồi yên được ở trong chỗ đàn người bất hạnh. Cái họa lợi năm trước toàn kỳ ta đã khởi ra có cuộc nghĩa quyên, thì cái hỏa tai kỳ nầy, tưởng thành-phố ta cũng nên xướng lên có một cuộc cứu trợ.

Việc cứu trợ nầy quả là một việc nghĩa-vụ không thể từ chối được của người đồng loại đối với nhau. Người ta hơn cầm thú bởi cái gì? là bởi cái bụng biết yêu đấu nhau, biết thương xót nhau, có nguy hiểm thì hẳn-vệ cho nhau, có hoạn nạn thì giúp đỡ cho nhau người ta không ai có thể có thân chích ảnh mà sống được ở đời, mình cứu trợ người ta lúc nầy, người ta lại cứu trợ mình lúc khác; sự cứu tai tuất nạn, chẳng những là để tỏ cái bụng tư bi bác ái của ta cho xứng đáng cái tư-cách làm một người trong trời đất, mà lại tức là cái nợ đồng lãn ta phải trả cho kẻ đồng loại ta.

Quan Thống-sứ cùng jquan Đốc-lý, ngày sáng hôm sau cái đêm có hỏa hoạn, đã thân hành đến tận nơi cái phố bị cháy, lập tức truyền cho thiên-hạ phố-trưởng chiêu lập những đàn mắc nạn, dọn khu nhà trong trường Hội chợ cho dọn thu dược tạm chỗ nương náu qua thì, lại dương xét cái số tổn hại xức chừng bao nhiêu, mà liệu cấp cho một mớ tiền chẩn tuất; các quan trên lưu ý đến dân ta như thế, thật đã là chu chỉ cân-quyền, mà những đồng-bào ta bị nạn phen nầy, thật cũng đã nhờ được các ơn thi-lễ của người trên, mà giảm được một vài dều đau đớn, song, cái nghĩa-vụ dân thành phố ta đối với kẻ đồng loại ta, trong khi tai nạn phải cứu trợ nhau, không có thể suy-lụy cả cho người trên, mà ta cứ bằng chân như vậy được; ta trông cái gương tốt của người trên ở với dân ta chu-chí cần quyền như thế, ta càng phải nên hô hào cổ-vũ, gom góp nhau kẻ nhiều người ít, mà theo cái gương tốt của người trên đã làm tiêu-biểu cho ta.

Dầu ta vốn là một dân hiếu thiện lạc thì, xưa nay những việc làm phước làm đức, như phát gạo phát cháo trong lúc cơ hoang, cấp thuốc cấp thang trong khi tật dịch, bất cứ xây quán, tô tượng đúc chuông, sắm quan quách cho những kẻ bần cùng, bốc hài cốt cho những mồ vô chủ, các nhà từ thiện thường không quản công tiếc của, mà nó-nức nhau bỏ ra hàng trăm hàng chục để về thành cái quả phúc mai sau; gặp những lúc đồng-bào nguy khốn như lúc nầy chắc ai nấy cũng đều lấy làm xót ruột đau lòng, muốn mau mau trừ lấy một cái phương điều-tế; cứu được ngột hai trăm nhà trong cơn gấp rút, cái việc đó không phải là không có phước đức tầy đình.

Ai ơi! Phải lòng lìni đạ sắt trông thấy đồng-bào ở trong thang lửa mà ngảnh mặt cho đành thì thôi; nếu còn có chút từ tâm, thì ta nộn, theo cái gương tốt của người trên, nhơn cái quả nghĩa vụ phải cứu trợ kẻ đồng loại ta, kíp nên tổ-chức một cái cuộc cứu giúp hỏa tai nầy, chắc dân thành-phố ta cũng lạc biểu đồng tình cả vậy.

TRUNG-BẮC.

Biết gởi cho ai?

Dân cũng thời dân, mà dân sanh từ trước sau một thế-kỷ hỏi xưa, lắm cực nỗi quyền chuyên-chế, không những chịu chuyên-chế với quyền quân-chủ mà thôi, dưới nữa, còn quan bảo dân, giàu bức nghèo, mạnh bức yếu, khốn bức dại v. v...., dường như đạo trời bày ra cái phép tự-nhiên, làm người không trốn lánh được.

Sau một thế-kỷ nhẫng lại đây, sự học-thức của nhơn-loại, càng ngày càng phát-minh, dân-trí một ngày một sáu tăm, thì cái luật nhơn quyền mới xuất-hiện ra được; bao nhiêu chánh-thể hồi xưa lần lần bột đi cái thói ăn hiếp, rồi hiến-pháp cộng-chủ mới sáng trưng trên đại-địa. Hạnh phúc thay cho nhơn loại từ-rày! Trên Nhà-nước đã do cái hiến-pháp công-chủ mà cai trị, dưới dân-gian cũng do luật lệnh chung, gánh vái cái chức-quyền một phần-tử trong nước vậy. Bởi thế, nên Nhà-nước có quyền cai trị ở trên, dân chúng cũng có quyền thi-thố ở dưới, hầu cùng điều-đình nhau cho không trái mích; trên Chánh phủ có tòa nội-các, định các điều để bàn-hành, dưới dân-chúng cũng có lập dân-nghị-viện để quan-sát tru-cứu cái tình hình phải chăng. Vì cái lẽ tình-hình ấy mà nước giàu dân thạnh, ai cũi lẽ cong-chủ ấy mà nước nầy dân an. Đó, là cái gương trước rõ của dân-tộc văn-minh vậy, mà nhứt là dân-tộc Đại-Pháp.

Thật thế, ta trông cái chánh-thể của xứ Nam-kỳ ta nay là năm 1922 nầy mà suy ra, thì ta đã thấy lộng lộng cái hiến pháp công-hình của Nhà-nước Đại-Pháp sáp ban-hành xứ ta bây giờ là cuộc chấn-chỉnh Hội đồng quản-hạt; may-mắng thay! Nghĩ chỉnh, thì dân bèn Âu-mĩ có dân-nghị-viện là chốn để gởi-gắm cái mang-lý của dân, còn Xứ ta đây, hỏi lại cái mang lý của dân gởi cho ai bây giờ?

— Kìa kìa.... có phải viện Hội-đồng quản-hạt đấy chăng? — Phải lắm! đó là cái gương cong-chủ của Nhà-nước Đại-Pháp đem rọi xứ ta ngót bốn mươi năm trời; nhưng dân ta chưa biết trau dồi cho tỏ rạng. Ôi! lẽ nhơn chánh của Nhà-nước phép công-bình của quốc-dân, muốn được vẹn-vẻ hòa hai, còn gì cao trọng bằng ở viện Hội-đồng quản-hạt. Ấy, thì mang-lý của quốc-dân Nam-kỳ — không gởi-gắm cho mấy đứng có tài gánh gồng trên đây, còn biết gởi cho ai?

May lắm thay! Chánh-phủ ta từ-nay, đã soi thấu dân-tâm ta rồi — do trình-độ của dân lần lần canh-cải lại cái chánh-thể cho thích hạp, mà nhứt là canh-cải cuộc tuyển-cử Hội-đồng quản-hạt từ đây.

Đó, Chánh phủ ra ơn thay chánh-thể; nầy, quốc-dân ta mới liệu làm sao? Ta có nên thề lòng rộng rải của Chánh-phủ đối với dân ta, mà cuộc tuyển-cử nầy lựu tâm làm cho đúng-bực cho chẳng uổng công-tình nhà-nước sắp-đặt chăng? - Có nên mau-mau lính dân mà bỏ dứt cái tệ-lập ngày xưa: Người tranh-cử dừng để ta mua danh, người bảo-cử chớ manh lòng cầu lợi; thử một khóa nầy coi, coi cái chánh-thể của Nhà-nước Đại-Pháp ban hành xứ ta, quang-minh là dường nào, công-bình là bao-nà. Ta bấy lâu ấp-ủng nhau đi, làm cho cái phép công-bình của Nhà-nước Đại-Pháp không tỏ, rạng thuộc-địa nầy, có phải cũng bởi cái cớ dân ta kế cầu lợi, người mua danh ấy chăng? Biết thế, thì dân ta nên mau mau chấn-chỉnh trình-độ dân ta lại; một không hỏ làm dân của Nhà-nước Đại-Pháp, hai bảo-tồn tánh-mang ta sau nầy, thì bổn chữ «PHÁP-VIỆT-ĐỀ-HUỀ», không những tỏ rạng tử đây nhẳng sau cho dòng Âu giống Á trông gương mà thôi, còn tỏ rạng đến trong trăm năm trước, đức Tiên-Hoàng (Gia-Long) ta và đức thầy Bá-đa-lộc linh hồn những còn vui xướng cái chí-nghĩa đề-huề thuở nọ. Qui-hóa thay!

Tân-Tân.

Đính chánh

Trong bổi: *Muốn cho Bắc-Nam tiện lạc*, thời phải thế nào, ngày thứ-ba, 11 Juillet 1922, xin sửa mấy chữ Langsa sau nầy:

Dictionnaire Annamite-Française
xin đọc: *Annamite-Français.*
(Âu: Coi như nước Ăng lê (Ang-le).
xin đọc: (*Angleterre*.
Nước Hợp-chủng-cửu (Etats-Unies).
xin đọc: (*Etats-Unis*).
Thành Luân-đôn (Londre).
xin đọc: (*Londres*).

Ngày lễ

Ngày lễ 14 Juillet, **Fête Nationale**, nhằm thứ-sáu. Bổn-báo L. T. T. V., nghỉ, đến ngày thứ-hai 17 Juillet xuất bản.

MÊ TÍN

Bị các thầy du phương Annam lường gạt đã thêm, rồi tới bị các thầy sải Cao-mên!!!

Chẳng biết sao mà phần nhiều bạn đồng-bang ta cứ tin-tưởng các thầy du-phương mãi thế? !! Ít lâu thời nghe nói nơi nầy bị dung-y gạt, vài bữa, thời mang tin chỗ khác phải thầy du-phương lường!! Đã tốn bạc tiền, lại phải người khinh-bỉ, mà cũng chưa chịu ăn-năn, cũng chưa ngán sợ? Hết sức tin các thầy du-phương, rồi bây giờ lại nghe lời các sải Cao-mên, mới là buồn thẹn cho ai cho! — Như mới đây, bỉ-nhân nghe một người cố-hữu, nhơn gặp bỉ-nhân, có thuật lại cùng bỉ-nhân như vầy: « Hôm kia, người lân-cận của tôi, là M. Y..., vẫn cũng là tay có học, cũng đi làm việc như người. Buổi chiều nọ, thấy ngồi trước sân mà hóng gió, thoạt thấy hai thầy Sải Cao-mên đi ngang qua, bèn đứng dậy mời hai sải và tôi vào nhà, đãi rượu trà phỏ lỗ ? ! Đoạn, M. Y..., hỏi nhỏ sải có ngải nghệ chi chăng ? Thời một thầy sải phân rằng có đã thử ! Vừa nói vừa mở gói, lấy ra những cỏ chi-chi mà giống tựa-tựa nghệ, mà nói cùng thầy Y ., rằng đây là ngải dùng để nói chuyện cho người ta thương đặng mượn tiền cho dễ ! Ngải rất là thần hiệu ! Như với người lạ, thời nhị sải cho chuộc mất, chỉ như với thầy cò lông vui vẻ, tử-tế, thời dưa một đồng bạc cho có lệ đó thôi ! — Thầy ta tỏ lời cám ơn, đoạn mở bốp lấy một miếng giấy một-đồng mà trao cho nhị sải. Thầy lại có nói tiếng Langsa, bảo tôi chuộc luôn thể, thời tôi nói rằng tôi chưa có việc dùng. — Chừng một thầy sải mới lấy một cỏ nghệ ! — Tôi thấy giống nghệ nên gọi nghệ — kẻ vào mới mà trăm « Ả-rập tẩm-bon, ả-rập tẩm-hơi, ả-rập hơi hơi !! » Gì đó một hồi, rồi trao cho thầy Y..... , mà dặn: « *Thầy muốn nói cho họ thương, thầy nhai một chuối mà nói, thì họ thương lắm!* (Thầy muốn nói cho họ thương, thầy nhai một chuối mà nói, thì họ thương lắm). Thầy Y....., mừng quýnh, rót rượu cho uống một hồi nữa, rồi mới chịu cho nhị sải đời chon ; chắc rằng nhị sải sẽ được may-mắn mà gặp những người đồng-đạo với thầy Y... cho chẳng không; mặc sức cho nhị sải ta kiếm hại ! — Nhị-sải đi rồi, tôi mới hỏi thầy Y.... rằng ngải ấy thiên-hiệu lắm sao ? Lại thầy cũng đã có dùng rồi hay sao, mà tin theo lời nhị - sải vậy ? — Thầy đáp rằng tuy thầy chưa dùng lần nào, chớ thầy vẫn có nghe nhiều ông hầu đồng các sải Cao-mên là thầy-tu! Có luyện « ngải mê » (philtre d'amour) hay lắm ! Tôi hỏi : Vì biết họ là thầy tu, thời không còn muốn quyền-luyến cuộc hồng-trần nữa, thế mà sao họ lại luyện « ngải mê », há chẳng là trái lẽ lắm ? Thầy Y...., làm thinh, thời tôi kiếm việc khác mà nói, đoạn rồi giã-từ thầy. Nay gặp anh, tôi thuật hết lại cho anh nghe, chẳng thêu-dệt một lời nào cả ! Anh có ngạo cho đời không ?

Than ôi! Bịnh tin-tưởng vơ-quàng bấy giờ lại truyền-nhiễm luôn cho người hữu học nữa chớ !!! Thiệt nên buồn, nên thẹn cho nhau biết dường nào !!!..»

Bỉ-nhân nói : « Ôi ! Hữu học, hay vô học, hễ muốn tin-tưởng đi gì tùy thích, chớ ai có quyền-hành gì mà cấn-ngăn họ được, a, cố-giao ! »

Đó, ai là người còn tin thầy du-phương gian-dảo, xin từ đây cũng nên ăn-năn cho rồi, kẻo người khi-dễ ta là quê-dốt, mà nhục-nhã lắm nào ! Tả khá biết rằng những tay y-sanh giỏi dẫn, ở một chỗ cũng có người đến rước và khẩn-cầu, tiền bạc thâu về nhứt nước. Có đâu lại đi vất-vơ xứ nọ, sang xứ kia, mà kiếm ăn. Hẫu thật, duy có những kẻ dung-y, mới đi du-phương mà kiếm ăn cho qua ngày tháng đó thôi ! Thế thì tự nẻo khinh, nên bỉ các thầy du-phương lắm ; tin tới đã bị tổn hão vô ích, thêm phải bị người cười chê. Xin ai khá xét...

CHÂU-NGỌC-SÁNG dịch PHẦN.

Vô-tuyến điện

Bordeaux ngày 5 Juillet 1922

Tin Pháp quốc

Nhơn ngày lễ « Độc lập nhựt » các đền đài đình đãi điều trương cờ. Một phái-bộ của những linh dược mề-đay công trận có đem công một tràng bông trên đài kỷ-niệm ngày xưng Độc-lập. Những người đi viếng nghĩa-địa Suresnes.

Phòng Thương-mại Havre kỳ có khai một tiệc tại hội-quán đường d'Orsay.

Xe lửa sụp đường rầy

Chuyến xe lửa Strasbourg—Paris sụp đường rầy ở Sarrebourg. Có 4 người chết và nhiều người bị thương.

Xi-ke-xi

Thành Bauthen và thành Gleirotitz bị bình Đông-minh chiếm mà cai-trị.

Vụ thích-khách

Linh tuần-cảnh mới đường tra vấn về vụ thích-khách hai người ghe dân-quốc thì rõ rằng bọn sát-nhơn nầy một đảng với bọn giết ông Rathenau.

Hình dòng Hohenzo lern. Đảng « Xã hội » trình đơn cho phòng Quốc-hội xin gở bình cấm giá-tộc « Hohenzo lern » đóng đất vua Guillaume treo ở các trường-học và các cơ-quan.

Yết-lãng

Bình nội-loạn trỗi ở tại đường Seckeville Sec bị bình chánh-phủ vậy.

Vấn-đề giảm bình

Kỳ nhóm hôm sáng thứ ba rồi, bàn tỷ-viện của hội chư quốc mà ông Viviani tọa chủ thì ông Lord Robert Cecil cật nghĩa nầy dầu nghị-định và nói cần phải nhờ một hội Đồng-minh các nước ở trên lục-địa để phòng khi bão thủ.

Bồi thường

Ngày thứ ba, tòa Nội các Langsa định ch y n đề cho bàn ủy-viên về vấn-đề bồi-thường, cái chương-trình b ộc A-lo-măng phải tu-bổ.

Nhà bảng thiệt-Nghiệp

Ngày 30 juin, quan Hộ-bộ thượng-thơ nói ở giữa phòng Chúng-nghị rằng: 1° ngài sẽ trình cho quốc-hội đạo dự-bảo luật về việc nầy quyền chi nhà bảng Đông-Pháp làm bạc giấy; 2° cuộc thương-thuyết đã cứu-cấp nhà bảng Thiệt-Nghiệp đã thành-tự-, chương-trình cứu-cấp của ông Portes, chánh-hội Thương-mãi làm ra quan Hộ-bộ thượng-thơ đã duyệt y chương-trình ấy. Nay chỉ còn chờ Chánh-phủ Trung-hoa định lệ nào rồi mới thi hành được. Bao giờ được tin Chánh-phủ Trung-hoa hồi sẽ trình cho phòng Quốc-hội định.

Du học

Chánh phủ Anpora định cho học trò sang Âu châu học canh nông, thương mãi và kỹ nghệ (khai mỏ kim).

Paris ngày 5 Juillet 1922.

Nợ Rút-xi

Ở thành La Haye, đại-biểu thư liệt-cường cho đại-biểu Rút-xi biết số tiền Rút-xi thiếu các nước.

Cũng còn bành hung

Tại thành Oppeln một thầy đội Langsa và hai tên lính Chasseurs bị ám-cướp giựt đồ. Thầy đội bị thương-tích.

Đẹp loạn

Loạn thành Rio-de-Janeiro (bên nam phương A-mê-rích) đã đẹp yên rồi.

Mười triệu người chết đói

Do số thống-kê của Chánh-phủ Rút-xi thì số người chết đói tính có 10 triệu (sánh với dân-số xứ Nam-kỳ không đầy 3 triệu).

Đông-Pháp Thời-sự

Nam kỳ

SAIGON

Muốn mặt đỏ tussor

Hôm bữa chúa-nhựt lính mật-thám thầy bọn cu-li làm tàu, không biết hàng Tussor ở đâu, đem đi bán rất nhiều. Họ sanh lòng nghi nên rình coi chúng nó hay đi ngả nào. Nhờ vậy mà họ biết rằng chúng nó hay lén xuống dưới tàu *Grande Gaard* của hãng Denis frères mướn. Mấy người mật-thám liền xuống tàu coi quan tân hay, thì coi lại thì thấy mất có chúc trăm cây hàng tussor giá đáng chừng 3.000 đồng, và họ bắt đặng 9 mang.

Bước vô xứ-sở

Đang buổi uống khai vị; một người linh mật-thám lại bắt một người dân Hoa-lang đem giỏ lại khám lớn, vì người ấy bắm bắm giết quan Lãnh-sự Hoa-lang.

Theo lời xin của quan Lãnh-sự, quan Nguyên-soái có ký tên lời nghị day buộc tên Hoa-lang ấy về xứ.

Tăng thiên phủ

Hôm trước Tòa có kêu án xử một tên chà 3 tháng tù và mấy trăm quan tiền vạ, về tội tăng thiên phủ lên một cách quá phép. Bữa nay lội tên khách An-a-Thọ chịu bị người kiện về vụ ấy. Quan Tòa có giao vụ nầy cho sở mật-thám hỏi dọ. An-a-Thọ bị dau nên giao cho tên Tương-Phu đòi tiền phố.

Uống rượu say

Thầy giáo Nguyễn-văn-V... day tại Collège Mytho hôm nọ uống rượu say quá lẻ nên có người đem lại bỏ. Đến chừng lánh lại thì thầy ăn-năn nhưng đã muộn rồi.

Ấy là một cái gương hại đó.

Hội-thí Tài-công

Đến ngày 28 Juillet 1922, dùng 8 giờ rưỡi sẽ mở cuộc thi lấy bằng-cấp tài-công, tại trại linh-thủy (Casernes des Marines).

Ai muốn dự thì thì lí nữa phải có 25 tuổi, và phải có đi tàu biển cùng là tàu sông, hai năm. Còn gởi đơn thì gởi lên Inr Bureau du Gouvernement (3e Section). Đến ngày 26 Juillet thì hết thảo đơn.

An Cướp

Cáibè. — Hồi 1 giờ khuya, đêm 25 rạng 26 Juin 1922 tại làng Lợi-an tổng Lợi thuận có xảy ra một bọn ăn-cướp chừng 8 đến kéo lối phá cửa nhà tên Phạm-văn-Khuê mà lấy đồ đạc chừng lối 6400. Tài chủ là tên Khuê bị bịnh, và nhứt là đầu bị đâm trúng nhằm con mắt bên tay trái nặng lắm; hãy giờ đi nằm nhà thương Cai-lậy mà dưỡng. Còn bọn ăn-cướp nầy đi không có súng ống chi hết; đi 8 đứa, chỉ dùng cây, roi, tầm vông vậy thôi; bởi vì một sự trong bàn cãn không đồng tình, nên ăn-cướp mới bướm đi mất rồi dân làng mới chạy tới sau làm bộ là ở đâu tới cho chẳng khác nào lối ăn-cướp đi cho mau mà về kẻo sáng vậy.

Vợ nên cuộc đời phải ở cho mợi người yêu thương kính mến thì ắt có lẻ nhứt gia bửu sự, ba giai sự, muốn việc gì tận ấm kiệt lực thì ắt phải sự thai bình; chớ người đời mà hiu hiu tự đắc, độc lập kỷ thân, có đồng tiền thì chôn thì cất chẳng khi nào mà tư trợ ai, cứu giúp ai đề chứng ăn-cướp đánh, rồi khai mất của cho nhiều thất vô ích qua đời cho người hạng ấy.

Ngọc Diệp, Lai cảo

Chết rồi

Cáibè. — Hồi 4 giờ rưỡi chiều ngày 30 Juin 1922 có 1 cái tỉ thi trôi dưới sông, tấp vô địa phận làng Phú-sơn ; Cái thơ làng Phú-sơn với tờ thì lên có ký là tên *Nguyễn-văn-Đợi* trên 50 tuổi. Tên nầy trước khi gốc gát cũng ở làng Phú-sơn, qua đến năm 1916 nghèo nàn bỏ đi qua bợt Chatbe mà làm ăn ; cách ít năm chiếc tam-bản nhỏ. Không biết tên nầy đi đâu, thì đem thi đó, rồi trong làng Phú-sơn, ai cũng không có, khi làng với hàng nhứt nghiệm, thì không nên làng Phú-sơn có tên nầy, nên làng Phú-sơn làng cứ trên cho phép chôn tại rồi tên Đợi nầy tánh ba nên chắc uống rượu say chết. Ấy cũng vì mỗi người đều có số mệnh nơi đông kích cũng khôn, khiến cho làng Phú-sơn là làng chôn tỉ tế có hôm rượu

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết hút thuốc rồi và thuốc trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sản Algérie quả thiệt là đồ thổ sản Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu *Trái Đất*.

Bắc-kỳ

HANOI

Auto xuống ruộng

Đêm hôm chúa-nhựt 18 Juin vừa rồi, có một cái auto ở Haiphong lên Hanoi đến Bần-yên-nhân thì gặp phải sự rủi ro, một qui-quan bị trọng thương. — Xe ấy có quan Locha'd chánh sở Kinh-lê cùng phunhơn, quan đốc trường Bảo-hộ là M. Péri, quan chưởng-giáo trường Tranh-học Hanoi xe ấy do quan Locharl cầm máy, xe đi đến chỗ ấy đường vòng, trước mặt có mấy cái nhà lá quét vôi, thấy tráng hình như đường vắn thẳng, nên tay cứ thẳng không rẽ, khi đến gần, dừng lại không kịp, thì hai-hành xe đã đâm xuống ruộng rồi: đến lúc vận máy cho xe lên, thì xe lùi lại mạnh quá, đâm ngay vào một gốc cây. Trong khi ấy, quan Péri ngồi đằng sau, phải một cành cây đâm vào mặt rất mạnh bị trọng thương mà xe vẫn mạnh cũng không đi được.

Tiền đền cho các nhà bị lấy đất ruộng mà đào sông

Quan Toàn-quyền đã ký nghị-định cho phép lấy lượt số tiền là 18.336 $ 26 để trả cho các nhà bị lấy đất ruộng để đào sông dẫn thẳy nhập điền tại Vĩnh-yên.

Ăn-cướp đọc đường

Tên Nguyễn-văn-Trinh là lính nhứt thuốc số 473 ăn-cướp của người hành thật là Ngthị-Cả, một đôi hoa tai vàng thì nay đã phải bắt giam để xét.

Phẩm lạu thuế

Sở Thương-chánh Haiphong vừa bắt được mấy hòm phẩm giấu vào trong những đồ sắt của người Khách. — Nghe đâu người có phẩm ấy xin diễu đình nội 12.0 0 đồng để được giữ phẩm ấy mà sở Thương-chánh không nghe.

Cuộc phát phần thưởng

Phần thưởng tableau d'honneur

Bùi-quoc-Thanh, phần thưởng thứ nhứt de Lecture expliquée, d'Histoire.

Phần thưởng thứ nhì de Géographie.

Doan-a-Loc, phần thưởng thứ nhứt d'Algèbre.

Phần thưởng thứ nhì de Physique, Sciences naturelles.

1er Accesit de Géographie.

Truong-van-Hoan, phần thưởng thứ nhứt de Géographie, Physique.

1er Accesit de Lecture expliquée, d'Histoire, Mathématique, Chimie.

Truong-van-Vinh, phần thưởng thứ nhứt de Géographie.

Phần thưởng thứ nhì d'Algèbre, phần thưởng thứ nhì de Géographie.

Nguyên-ngoc-Thanh, Nguyên-a-Quang, phần thưởng thứ nhì de Dessin.

ENSEIGNEMENT SECONDAIRE

1er Cycle

Classe de Troisième A

Phần thưởng tableau d'honneur

Tran-Chanh, Robert, phần thưởng thứ nhứt de Mathématiques, d'Anglais.

Phần thưởng thứ nhì de Géographie, Dessin.

1er Accessit de Thème latin.

Xăn ở tại Banc de Corail

Lời cho các tay hành-thuyền biết vì chiếc xăn « Cac-Ba » bị hư. nên phải tạm ngưng việc múc đất tại Banc de Corail. ấy vậy tàu bè lúc nầy đi ngã đó được.

Đến chừng nào khỏi sự múc đất lại nữa, thì chừng ấy sẽ có lời rao cho thiên hạ biết.

* * *

Đường cấm

Vì mấy sửa mấy cái cầu ở đường địa-hạ số 22 từ Tân-an đi Mỹ-tho, ở chính giữa cây số 12 × 500 và 14 X 500, nên kể từ đường ấy không cho xe-cộ, lại qua kể từ ngày 9 Juillet 1922.

Đến chừng nào sửa rồi thì chừng ấy sẽ có lời rao cho hay.

Công-văn

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ đề ngài 3 Juillet 1922.

Thầy Tạ-cam. Hưng đặng cấp bằng làm ký-lục tạm tại tòa Tân-đáo thế cho thầy Ngô-hanh-Cua chết.

* * *

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ đề ngày 4 Juillet 1922.

Thầy Nguyễn-văn-Mui dit Chà và Đào-văn-Nhơn được cho làm chức ký-lục bậc bổ lương mỗi tháng 45 đồng mỗi người và giao tùng sự quan Chánh sở kiểm-lâm thế cho thầy Lê-văn-Choai nghỉ ngoại ngạch và thầy Lê-văn-Tai xin từ chức.

* * *

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ đề ngày 30 Juin 1922.

Đặng cấp bằng vào hàng viên-quan bổn-quốc ngạch phụ-tá sở kiểm-lâm Nam-kỳ.

Chức Garde hạng năm.

Lê-thanh-Ly N° M^le 376 có bằng-cấp Certificat d'études primaires Franco-indigènes.

* * *

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ đề ngày 4 Juillet 1922.

Thầy Trần-trung-Tập phó tổng nhứt hạng ở tổng Trà-bình (Trà-vinh) đặng cấp bằng làm cai tổng hạng ba cũng ở tổng ấy đặng thế cho thầy cai Trần-đắc-Trường hưu-trí.

* * *

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ đề ngày 4 Juillet 1922.

Thầy Trần-văn-Tập phó tổng nhứt hạng ở tổng Trà-bình (Trà-vinh) đặng cấp bằng làm cai tổng hạng ba cũng ở tổng ấy đặng thế cho thầy cai Trần-đắc-Trường hưu-trí.

CẢM TẠ, CẢM TẠ

Cảm tạ Chư-qui-khán-quan, có lòng huệ cố, không coi sự bi-kịch ta, ngày nay ra làm thường, nên đã 4 đêm rồi, có trăm, ngàn vị, chịu khó nhọc, vẫn đến xem luông luông!!

Tuy bon hát của chúng tôi, chưa đặng rạp-rang cho mấy, mà chư qui khán-quan không phụ lòng, nên ơn ấy chúng tôi cảm tạ vô cùng. vô tận không biết lấy chi mà bươn đáp.

Vẫn chúng tôi, bấy lâu không phải lấy đây mà làm nghề vì ham vui, nên chịu cực đăng, tập luyện đám trẻ lon con; trước là tình giúp cho chúng nó có nghề, và sau nữa, chẳn chịnh lại việc hát-bộ của ta cho đoan trang, đặng để xem hơi tôi thường đó mà thôi, xin chư-qui khán quan niệm tình mừng nghị.

Chúng tôi quyết muốn đáng chút ích cho hậu lai lắm bỏ, thêm đều hay; chớ bây giờ trễ hãy còn khỏ. nhưng chư-qui khán-quan quá yêu thêm khen!! Thật rất qui quá, qui quá!!!

Chúng tôi, đồng nhân xin đa ta ! Đa ta !!!

HUỲNH-TRÍ-KHỦ.

Chinh thành tân bang, Cholon đốn thủ.

P.S. — Kể ở ngày đi thâu nhiều tiền của qui quan đến giúp, nên chi, nay xin sự giá vô cửa trong hồi *lê* nầy, thừa dịp các sở, các tỷ rảnh rang, xin mời qui-vị đến mua vui trong mấy buổi diễn kịch.

Vụ nhà Ngân-hàng Thiệt-nghiệp

Có điền-tin đánh lại nói rằng ông *Pernotte* là ông Hội-trưởng bản hội cai-trị của nhà Ngân-hàng Thiệt nghiệp, bị tòa kêu án 3 năm tù, 3 000 quan tiền va và 800.000 quan tiền thiệt hại. Tòa bắt về vụ chức trách của các quảng-lý. Ông *Pernotte* chống án.

* * *

Quan Thân-sĩ *Outrey* có đánh dây thép cho ông Tổng-lý *Impartial* mà nói rằng: Chánh phủ mới làm rối bổn ước. Luật định cứu vớt nhà Ngân-hàng lên. Thế thì trong một ít lâu đây các nhà gởi bạc cho Ngân-hàng Thiệt-nghiệp sẽ thấy bạc mình thối hồi lại.

TÂN QUAN

Mới tiếp tin M. Nguyễn-văn-Được, mới nhận dịp thọ thường tước Huyện Hàm, có mở tiệc mừng đải thân-bằng cố-hữu, tại nhà 141 đàng Testard, 7 giờ chiều, bữa 21 Juillet.

Bổn-báo đề lời cảm ân và mừng thêm cho M. Được.

Tân quan

Mới tiếp thiệp của M. Nguyễn-văn-Hội, Nghị-viên Thành-phố Saigon, nhân dịp thưởng thọ tước Huyện-hàm, hãy tiệc đãi thân bằng cố hữu tại hội Nhạc-tấu, chiều thứ bảy 22 juillet.

Bổn-quán đồng-nhân cảm ân quan Huyện và chúc mừng.

Ngày 13 Juillet 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sous mai-
Hồng kước.	7 80
Ngân hàng Đông-Pháp	8 80
Ngân hàng Hongkong Shanghai	8 80
Ngân hàng Charteryed	8 80

Quốc trái Đông-pháp... 40/50

GIÁ BẠC ARGENT FIN TAI LONDRES

Tại Paris ngày 13 juil. 1922

	Trả mới	Trả sớ
	26 3/4	26 1/2
Ngân hàng Đông-Pháp		
Ngân hàng Hongkong Shanghai.	26 1/8	25 1/2
Ngân hàng Charteryed	26 5/8	25 1/2

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 13 juil. 1922

Ngân hàng Đông-Pháp	54.30
Ngân hàng Hongkong Shanghai	54.30
Ngân hàng Charteryed.	54.30

QUỐC TRÁI CỦA GIÁPHAP

Tại Paris ngày 13 juil. 1922

Va lợi 5 0/0	1915	87 75	Va lợi 5 0/0	1920	89 70
Va lợi 5 0/0	1918	74 25	Va lợi 5 0/0	1920	87 25
Va lợi 5 0/0	1918	90 25			

MỄ CỐC

Giá lúa chở đến nhà máy Chợlớn bao trả lại

	4 mọi trăm kí lô
Vinhlong.	4.30 lối 4.40
Sốc-xiêng.	4.35 — 4.40
Bạc-liêu.	4.30 — 4.35
Mỹ-tho.	4.30 — 4.35
Rạch-giá.	4.30 — 4.35
Giá thường thường hợp trung.	4.40 — 4.50

Kết quả cuộc « Phần-thưởng lớn về việc xài dầu năm 1922 » trong kỳ đua bòng du Mans dủ chỉ sự thượng hạng các thứ dầu

« SPIDOLEINE »

dùng it mà làm cho trơn chạy tới nơi.

Trích lục trong Báo « L'AUTO » ngày 29 mai 1922

Ai cũng biết rằng luật phép năm nay cấm xài dầu hơn số 7 o/o thấy phần trong một trăm) về việc xài dầu xăng, nghĩa là gần 1 lít chay cứ mỗi trăm ngàn thước về những xe nào mà chạy đường xa cũng bằng nhau dùng 15 lít carburant. Người ta đồng nhận rằng các thứ-lê đang dùng trong cuộc đua-lịch là vậy đó. Ấy vậy trong khoản riêng nầy thấy cuộc tấn ích đó số mà hiểu nhiều và lại thường có vì bởi cuộc mau-le của nhiều cái máy cản cũng gần bằng. đến chừng xe chạy tới thì chẳng thấy hao dầu nhiều như là *Bocchi, Milanni, Lahms, sur Mathis* thì không có xài dầu, mà *Lucien, Chenard*, và *Léonard, sur Chenard, Walcker*, cũng vậy.

Cái vấn-đề mặt góc ấy họ cũng có làm. Chư-tôn lại coi những xe CITROEN dùng dầu bao nhiêu: Ông **POULAIN** thủ thắng, mà cản dùng 75 gr. trong 100 ngàn thước, nghĩa là ít hơn một lít, từ Paris qua Nice, Xe **BIGNAN** xài một góc ba lít dầu trong 100 ngàn thước...còn xe Voisin là một thứ xe mà tôi đã có nói trong chỗ khác rằng xe ấy dùng đúng 620 gr. nghĩa là ít hơn hai phần ba lít trong 100 ngàn thước, xe nầy chạy gần 80 lực trung. Chỗ nầy không cần bao biếm nữa, chỉ có ngợi khen mấy nhà tạo-lập mà trong cuộc đấu phần-thưởng lớn về việc xài dầu chứng chắc một lần nữa rằng thứ dầu hiệu Langsa là thượng hạng không thứ nào bì kịp.

Tấn ích trong cuộc dùng lubrifiant chớ chẳng gì, mà cũng tấn ích cho thứ lubrifiant tự nó, ấy là việc không cần chối gì đặng. Vậy thì nên dùng tự vị sĩ, nên nói ngay rằng mấy thứ xe đua mà ăn hàng nhứt trong mấy kỳ đua gắt thì đều dùng lấy thứ dầu **« SPIDOLEINE »**.

CÁC NHÀ CÓ XE-HƠI

Nên hỏi mà mua những dầu Langsa hiệu **« SPIDOLEINE »** André Fils là các thứ tốt, và lại rẻ, trong các nhà chứa xe đều có.

Đại lý : L. Jacques & Cie 60 đường Catinat Saigon.

Trăm năm không phai

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

55 73, Boulevard de la Somme Saigon.

(ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ)

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hànội. Mình vẽ thiệt tình xảo và đã trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáobạch có biên rõ thước tắt giá sẽ rao cắt nghĩa nhà mình.

SIÊNG

Muốn nhẹ bớt và mạnh tuyệt thì nên dùng thứ thuốc điếu văn rồi hay là bột hiệu ESPIC

2 f. 25 một hộp

Trong nhà bào-tử sở tại SLAZARE 20 PARIS *đều có bán*

Xin nhớ cái ký tên **J. ESPIC** ở trên mỗi điếu thuốc

HÃNG

ông J.BRUNEL

Ở TẠI TOURCHAM

Máy xay gạo và giã cho trắng từ 2 tới sáu hộc, xay được 200 tới 500 kilô mỗi ngày, xay bằng tay.

Ai muốn thử thì gởi 20 đồng bạc thì ông J. **BRUNEL** ở tại Tourcham sẽ gởi một cái học cho mình xay thử, mỗi ngày xay được 130 kilô, giãn không có tấm.

Xin hãy gởi thơ cho ông **BRUNEL** ở Tourcham mà thương nghị.

HÃNG

L. DESMARQUOY

VÀ CÔNG-TI

ở đường Bd Charner, môn bài số 114

SAIGON

MỚI HẠ GIÁ CÁC THỨ VỎ HIỆU:

« BERGOUGNAN »

DÙNG CHO **XE HƠI**

Xin mời các chủ có Xe-hơi đến mua thì qui-vị sẽ được toại chí

SAO VẬY ?

Là vì thứ **VỎ HIỆU :**

« BERGOUGNAN »

là hiệu Langsa, giá đã rẻ mà lại làu cho qui-vị yên lòng

CÓ TRỮ BÁN TẠI HÃNG

L. DESMARQUOY và Công-ti

đường Boulevard Charner, môn bài số 114

TẠI HÃNG CŨNG CÓ BÁN

VỎ XE KÉO và XE MÁY ĐẠP

TÀU HƠI NỘI CỦA ÔNG **FARMAN**

MỚI BÀY HIỆU :

« Le Passe-Partout »

— Nhậm le nhựt xe hơi —

— Tiện bề ghé các nơi —

— Chạy chỗ nào cũng được —

— Thảo ra rất dễ —

— Rap lay nhựt trở tay.

Ấy là một thứ tàu rất lẹ làng dùng máy hiệu **« ANZANI »** sức chạy 10-12 ngựa, và chạy bằng thứ chưng vịt kiểu phi-thoản, chư vị và bằng hữu đi sông nầy rạch kia rất mau ; bất luận nơi nào, nước độ chừng một tất thì chạy được, hoặc ruộng khi có nước nổi cũng chạy được.

Chư vị tốn chừng năm ba lít dầu sẩug thì đi đặng 25 ngàn thước trong một giờ.

Ấy là thứ tàu rất có danh trên đời

Mau mâu hãy gởi thơ mua tại xưởng đóng tàu hơi của ông Ch. BARDON, ở đường mé sông Khánhhội SAIGON

Tại đây là hãng thay mặt bán tàu cho ông FERMAN trong cõi Đông-Pháp.

Ch. BARDON.

Quai de la Marne Khánh-hội

SAIGON

HÃNG

ông P.Ribeyrolles & Cie

23, Rue Catinat, 23

Có bán máy xay lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thợ rập máy giỏi ở tại hàng.

MÁY TỐT GIÁ-C. — Ai muốn sắp đi thế nào, thì chỉ giảm không ăn tiền công.

Chư-tôn đi đâu cũng nghe nói « xe tôi không xấu »

Những người chủ xe hơi hiệu *DE DION BOUTON.*

Họ lại thường nói với chư-tôn :

« Xe tôi thiệt là hoàn toàn »

Là vì :

Xe tôi lịch-sự.

Xe tôi mảnh-mai.

Xe tôi chắc-chắn.

Xe tôi cản-kiện.

Chủ hãng trở xe hơi hiệu *DE DION BOUTON* là :

MM. Berthet, Charrière & Cie

68 Bd Charner Saigon

Nếu chư-tôn có viết thơ hỏi đều gì về việc xe-hơi *DE DION BOUTON* thì các ông sẽ gởi cho chư-tôn mọi đều. Các ông đề cho chư-tôn chạy thử :

Xe 10 HP *Torpédo* 4 chỗ.

Xe 10 HP Thượng hạng

Một cái là làm !!

Ký tàu tới sẽ chở lại thử xe 15 HP.

Xe máy đạp hiệu *DE DION BOUTON.*

Lịch-sự — Chắc-chắn.

Xe máy đạp hiệu ALCYON

đua ăn hạng nhứt

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lành phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì M. Le Stunff ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bênphía may người Annam đua lanh phần thưong khai trường thì M. Trần-văn-Thinh hạng nhứt, M. Trần-văn-Chánh hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON.

CHƯ-TÔN HÃY LỰA TỰ Ý MÌNH MÀ MUA TẠI HÃNG

PHOTO-STUDIO

ở Saigon đường Catinat, môn bài số 136-138

MÁY CHỤP HÌNH HIỆU :

Vest Pocket Kodak Achromatique.	18 90
Vest Pocket Kodak Anastigmat F : 7 9	35 50
Vest Pocket Kodak Anastigmat Cook F : 6.5	75 00
Junior N° 1 6/9 Achromatique	75 00
Junior N° 1 6/9 Anastigmat Berthiot F : 6.8	38 50
Spécial Pliant N° 3 A 9/12 . . .	75 00
Objet. Compur 1/250. Object. Cook : 6.8	204 00
Spécial Pliant N° 3 A 8/14 Objet. Compur 1/250. Object. Hoss : 6.3	217 60
Stéréoscopes Guimont 6/13 modèle Architect Tessar krauss. F : 6.3	1800 00
Stéréoscopes Guimont 6/13 modèle D. objectif Taylor Rousset F : 6.3	556.00
Stéréo Panoramiques Monobloc 6/13 objectif Hermagis F : 4.5.	1257.00
Le même, modèle 1922. Grand Luxe objectif Zeiss Krauss F : 4.5	1687.00
Physiographes Bloc 45/107 objectif Tessar Krauss F : 4.5 .	1500.00
Versascopes Richard 45/107 objectif Berthio F : 4.5 . . .	1598 00
Jumelles extra plates Bellieni 9/12 objectif Berthiot F : 4.5	950.00
App reils 9/12, 6/2 X 9, 45/107 pour débutants.	
Appareils 13/18 et 18/24 pour professionnels.	

Ống dòm để dùng các thứ máy chụp hình.

Các máy chụp hình ấy có bán *tại nhà* **PHOTO-STUDIO**

Xin chư-tôn hãy đến mà xem thử coi, xin lấy ra mà thử, người ta sẽ chỉ cho mình thấy cách chụp ra làm sao, không phải là chỉ theo trong một cuốn sổ (catalogue) nhưng chỉ theo cái máy mình cầm tay.

MỰA CHỚ DẪN DÀ

L. CRESPIN

136-138, rue Catinat. — SAIGON. — (à côté du Continental)

***Thuốc hút Trái-Đất hiệu :* « GLOBE »**

LÀ NHỨT HẠNG TRONG HOÀN-CẦU NÀY

Hãy hút thuốc *Trái Đất* hiệu **« GLOBE »**.

Thuốc hút hiệu *Trái-Đất* **« GLOBE »** đã ngon mà mùi lại thơm tho, hút không khó cổ.

Chẳng có thứ thuốc hút nào bì với thuốc hút hiệu **« GLOBE »** cho được; trong Lục-châu động-bang đều hút thứ thuốc hiệu **« GLOBE »** cả.

Có trữ bán tại hàng **DENIS FRÈRES**

là Đại-biểu ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-Penh và Fourane.

Muốn vệ sanh chỉ nam năm nay mới in rồi, đủ các thứ thuốc đặng trị các chứng bịnh, và có phụ theo bài tiểu-thuyết rất hay.

Vậy trong lục-châu, qui-vị nào cần dùng xin viết thơ ngay cho bổn-hiệu tại *đường Canton số 38 Cholon*, thì sẽ gởi đến cho qui-vị, đừng không tốn tiền bạc chi.

廣東二天堂大藥房

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par Phasitut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Sau lục tờ ni bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 thông tường :

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations où subsistances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger. A condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

VỊ TỲ-SANH, CHẾ TRẦN-BÌ

Bởi nay họ hay dùng 2 vị ngoi và mộng mà chế vị Trần-Bì nghĩa là đường vội muốn mà thôi, chớ họ chẳng biết bỏ ngoi qua thì sanh đàm, mà mộng qua thì hay khát nước, lại còn làm cho mất cái tánh chất của Trần-Bì.

Tại bổn đường, Ông Y Học-Sĩ Vị Tế Sanh tuân theo phép xưa mà chế, dùng thứ Trần-Bì cũ cho được 20 năm, trước hết phải lấy hoài-sơn phục-linh, biết-giáp, cáng các, ngưu-tất-nam, bán-hạ, cam-thảo và ô-mai nấu ra mà đâm cho thấm thuốc, rồi còn phải dùng nước gừng, thanh-làm và lá bạchhà, tẩm chưng tam sái ; rồi lại còn dùng những Huệ-kỷ-nhơn, tuyền-bối, thị-sương và hạnh-nhơn nghiền cho nhỏ ra mà chế với nó rồi mới phơi gió cho khô.

Bởi có làm công phu như vậy cho nên nó chẳng lạnh mà chẳng nóng, được phẩm trung hòa, chẳng ngọt chẳng mặn, ngó vị đều đủ hễ bỏ vô miệng thì mát mà thơm, ngậm nó một hồi lâu rồi mới nghe có mười ngợt. Dùng nó thì thuộc khí, tiêu đàm, lại sanh nước miếng, trợ phong dưỡng phổi, giải khát bết hơ.

Đơn ông đơn bà đều dùng được cả, xin hãy đừng thử rồi mới biết cách chế Trần-bì của bổn Đường khác hơn của các tiệm, chẳng luận già trẻ bé lớn chi, hễ dùng nó thường thì càng bổ ích.

Chư-tôn có mua xin hãy chỉn coi nhãn hiệu Ông Phật của NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG thì mới khỏi lầm đồ giả.

Mỗi hiệp giá . . . . . 0$18

Kho trữ đồ hoàn cầu

MAGASINS UNIVERSELS

187, Rue Catinat. SAIGON

Hãng nầy bán giá rẻ hơn hết ở Saigon

Dầu thơm d'ORSAY (Paris)	N N TRẮNG	ĐỒNG HỒ CHUÔNG
Thứ «Leur cœur» 4$50	« Au Coq Gaulois »	bằng nickelin 3$50
«Violette, Lilas,		2 cái chuông 5 80
Rose Jasmin » 5 25	Nhãn hiệu (Paris) Bảo lãnh	Chuẩ sự đánh ngừng 1
« Chevalier d'Orsay » 5 00	5 năm. Bằng viên mộc thiệt	lát đánh, chuông
«Camélia» 3 00	Không có cao-su. Bao bằng	đồng đó 6 00
Dầu Ambre de Luxe	vải bố trắng.	Thứ Baby Ben »
ve vừa vừa 7$00	Ở trong tàng 5$80	chuông đánh ngừng
ve thiệt tốt 21 00	« tấp con 6 50	một lát đánh, hay
ve bằng cẩm thạch 27 00	cả thảy bằng nkiêu 7 00	là đánh luôn luôn,
		cái mặt đong hồ có
		ánh sáng 6 80

Cọc SA-BÔNG nhồ BONDON người ta cần dặn làm: Giá bán mà vừa làm lời rẻ, 12 cục là. . . . . 2$00

Sa-bông nhồm « Dyfoam »	Thuốc xỉ gà MINERVAS	Rượu thịt bổ của ông Lương
Thứ sa-bông nầy dùng giặt	một bộp 25-điếu 2$75	y Aubert là một thứ rượu
và mình nhuộm lấy mình		trắng và bổ.
nhuộm các thứ vải, đủ thứ	LƯỢC	một ve 1$80
màu; đen, xám, xanh, hoe,		2 ve 3 00
hoét, bướng tiếm v. v.	Thứ Démeloir 0 95	
Mỗi cục 0$30	thứ thợ hớt tóc 0 80	Vải tăng ong để may
12 cục 2 00	thứ sấy dầu 0 35	mùng hiệu (E. R.)
		bề dài 2m25 mỗi
Bánh Sô-cô-la « GYP »	Bàn chải răng 0 70	thước — 2 50 1 50
một hộp 0 80	Sa-bông đánh răng 0 50	— 1 m 50 1 30
12 hộp 8 00	Dầu Botot 0 70	
		Cối xây trà phe Japy 2 00
Chà-là Muscades ở bên Algé-	Kéo tondeuse thợ	— 1 m lớn 2 50
rie, một hộp 1 50	hớt tóc 3 00	
3 hộp 12 00	Dao cạo có lưỡi 1 50	Tủ sắt nhỏ bằng kẽm
	Đồ đàn bà càng tre,	2 chìa khóa 18×24 : 8 25
	màu tiềm, đồ đậm	
	hay là xanh giả 5 00	

Sữa ca-rem CARNATION

Thứ sữa nầy thiệt là thứ sữa bò ở Californie, thiệt tinh khiết và không đường.

Một hộp làm một lít. . . . . 0$20 2 lít 1/2. . . . . 0$40

GRAND MAGASIN DE Soieries TONKINOISES Gros et détail

MAISON TONKINOISE

ĐỒNG-THỊNH 同

PRIX TRÈS AVANTAGEUX POUR L'Achat en Gros

Hanoï, 4 Rue de la Soie 4. — Hanoï

Bổn hiệu bán sỉ bán lẻ đủ các hàng Bắc-kỳ như : Lãnh rộng may áo, Lãnh hẹp may quần, Xuyến bông tiêu, Địa minh bằng, Lụa, Lương, The, Xa, Lượt-lông, Lượt-bông v. v. Hàng bông, hàng trơn, màu đen, màu trắng, màu hột-gà và các màu khác đều có bán hết thảy.

Hàng tốt, nước nhuộm không trở mà giá lại rẻ.

Những hàng tơ-lụa Bắc-kỳ (Soieries Tonkinoisen đó, bổn-hiệu chuyên nghề mua hàng đã lâu năm, mua ngay tại chỗ làm ra, nên có thể tính giá thiệt hạ để mấy nhà mua sỉ (en gros) đành kiếm lời nhiều.

Lại mới chế được thứ vải may mùng (tulle pour moustiquaires) bề khổ 0m80 nhỏ sợi mà trắng tốt thượng hạng. Lại có bán các thứ đồ da như: yên-cương, valises, giầy tây, giầy ta, bóp (portefeuilles v. v. Giép-sơn, guốc-sơn kiểu Nhựt-bổn điều có làm nhiều để bán sỉ và bán lẻ.

Hàng gởi theo lối lãnh hóa giao ngân (contre-remboursement) song gởi cho một lít tiền thuê thì sẽ trừ 2o/o về phần tiền đã trả trước đó (*toute avance de fonds aura droit à une remise de 2o/o*)

Chư quí khách ở xa muốn lấy kiểu hàng (échantillons) hỏi giá hay là mua món gì xin cứ viết thơ lại, bổn hiệu sẽ hết sức làm cho đặng vừa ý.

Lời rao

Cho mấy chị xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C.G.M cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12 $ 66.

Ruột (chambres à air) $ 5.00

Bán tại Hãng **cửa Cnó mi, ở đường** Quan-anhvet Saigon.

Thiệt là Đẹp

Bổn-hiệu mới tiếp đặng nón nỉ bên Ita lie gởi qua rất nhiều, nỉ thiệt tốt, mode thiệt là đẹp mắt gì cũng có đủ. Bán sỉ giá rẻ mà bán lẻ giá cũng nới hơn các nơi.

Xin quí-khách quan cố.

Tiệm bán nón giày

Nguyễn-đức-Nhuận

ở ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ Saigon

Một mình hãng DENIS-FRÈRES đại lý cả Đông pháp thứ hộp quẹt nầy.

Đặc mua nhiều, 1 hộp nơi đồng phép bán lẻ một xu nhỏ một hộp mà thôi.

Bàn về sự chăn nuôi

xứ Trung-kỳ

Người Trung-kỳ hay ăn cá, mà ít hay ăn thịt. Vì một dải đất Trung-kỳ là một dải đất nhiều bề cả. Cho nên nơi nào cũng có cá bề tươi mà ăn. Đã vậy, mà nào sông, nào hồ, nào ruộng, trong ấy có vô số là cá tôi tôm tươi. Vã lại người ít mà cá nhiều, bởi vậy mà người ít lưu tâm về việc chăn nuôi, cũng vì xứ Trung-kỳ có nhiều cá vậy. Tuy cũng có nhiều nhà nuôi trâu bò nhiều. Nhưng trâu bò ấy chỉ để dùng vào việc cày bừa, hoặc kéo săn gỗ, hoặc tế tự mà thôi. Huống chi nước ta xưa có lệ cấm bề ai vô cớ tế tất ngưu lao thời có tội. Trong dân một đôi khi có việc cần đến thịt trâu bò, thời phải làm đơn nói dối rằng, con súc ấy già, bệnh, hoặc là quệ quật lết khám canh tác, thời quan mới cho phép về tế tác.

Ấy đó là nói về đời trước. Còn như đời nay, thời từ có người Âu-châu đến ở, hay ăn thịt, thời người nước ta cũng tập dần mà tiêu thụ thịt lợn nhiều, dầu có người xoay qua nghề chăn nuôi, nhưng cũng không là mấy, cho nên giá thịt một ngày một tăng lên, người ăn thịt mỗi ngày lại mỗi lắm, mà súc vật thịt không có người nuôi. Bởi vậy mà mình phải mất đi hai cái đại lợi : Một là không có súc vật để mà bán lấy món lợi to, kẻ nghèo không có công việc làm ăn. Hai là không có thịt mà ăn, người kém bề sức mạnh. Phải tốn nhiều tiền mới mua được thịt, kẻ nghèo không thể mua nổi thịt mà ăn ; dầu có mua được mà ăn, cũng chẳng có thịt tốt.

Nay muốn quản khai sự chăn nuôi súc vật để thâu lấy món lợi to, và muốn cho thịt tốt lại rẻ, mà người nào cũng có thể mua được thịt mà ăn thời phải làm thế nào ?

Vậy thử xem trong xứ hiện có những súc vật gì và thứ gì cần dùng nhiều, thời xứ Trung-kỳ có đủ, như là trâu bò, heo, dê, gà, vịt, ngỗng, bò-cạo, toàn là thứ để cung thu cho thực phẩm cả.

Bò và heo tiêu thụ nhiều hơn cả, thứ chi mới đến gà và vịt, còn như trâu, dê, ngỗng, bâu-câu, gà tây thời ít hơn cả. Chỗ, thành-phố thời tiêu thụ bò và heo bằng nhau, chỗ nhà quê thời heo nhiều hơn bò. Người Âu-châu gà nhiều hơn vịt ; người mình lại tiêu thụ vịt ngỗng, bò-cạo nhiều hơn người Âu. Dè thời chỉ có người Ấn-độ hay dùng, nhưng người ấy lại ít quá, còn mình thời chỉ dùng trong việc tế tự mà thôi. Nhưng dê có nhiều việc lợi, sẽ nói về sau. Còn trâu thời chẳng có ai làm thịt mà ăn, họa có khi làm thịt, là những khi cần yếu chi lắm.

Vậy thời giống bò và heo nên quản khai ra trước. Hiện nay trong xứ có mấy sở nuôi bò của Nhà-nước như là An-khê, Bái-thượng còn các sở nuôi tư như là Đà-bạc, Quảng-trị, Phú-ốc, Phủ-cam. Châu-lệ v. v. mỗi nơi cũng được gần mươi chủ nuôi bò, song số bò vẫn là không đủ cho sự tiêu thụ, và nhiều nhà Annam chưa hiểu cách nuôi bò cho béo, cho có vệ-sanh. Cho nên có khi đem đến bò thịt, bị người ta chê không nhận, phải lùa bò về, hoặc là Bò có bệnh lại phải bị giết và chôn đi, hao tổn công của. Bởi vậy mà nhiều người Annam ngán bỏ sự chăn nuôi cũng vì đó.

Xứ Trung-kỳ còn nhiều nơi rừng hoang có rậm mênh-mông, trong ấy có vô số là giống cây giống cỏ, làm thực phẩm rất bổ cho sức vật. Dầu đến sự khai khẩn đồn điền để chăng ai làm đến, mà đến việc dùng làm thảo trường để nuôi súc vật cũng chưa thấy có mấy ai. Nghĩ cũng khá tiếc cho Tạo-hóa để sẵn nguồn lợi cho ta, mà ta không biết dưỡng thâu lợi.

Tưởng như trên những khu đất hoang ấy, mà dựng lên vài ba cái trại để nuôi súc vật thời còn gì lợi bằng.

Chớ có ngại rằng súc vật hay chết hại vì tật dịch mà vội dã ngăn bỏ việc chăn nuôi. Vì cái hại ấy hồi trời thời ít, mà bởi mình thời nhiều, cho nên nhơn cố gia tâm lên thời sẽ trừ được.

Nước bò. — Đại sự hết cần tiểu phí, hướng chi muốn lợi nhiều thời nay chớ ngại sự tốn tiền. Trước hết lựa khu đất nào có nhiều cỏ nhiều tranh. Có khe nước trong sạch, rồi lựa một nơi cho cao-ráo, trên đó làm lên một cái trại cho cao và dài, có rảnh thông nước có lối vào ra quét dọn, có lối vận tải phân ra nơi xa, lại cần nhất là cho thông khí, chung quanh thời rào dài, lại làm riêng ra một nơi xa nữa một cái trại nhỏ, để phòng khi bò có con nào đau ốm thời đem ngay ra đó điều trị cho khỏi truyền nhiễm đến con khác. Nhà-nước đã có lấy ra sở thú ý để chăm nom súc vật cho ta, vậy thời những khi súc vật đau ốm hay là có tật dịch, thời xin quan về khám chữa điều trị. Nhà-nước sẽ phái quan đi ngay. Như vậy thời có thể bảo toàn được sự hại về dịch.

Vân-Phong.

(Mai tiếp)

Một cuốn sách

RẤT CÓ ÍCH !!!

Điều lệ mới

Các chủ xe hơi, xe máy, các thứ xe nhứt là S/P-PHU của phải biết, có lời quan Nguyên-soái Nam-kỳ cho phép định ra, theo lời nghị bàn, ngày 16 mai 1922.

Định in ra quốc-ngữ rồi, có gởi bán lẻ khắp nơi giá mỗi cuốn 0 $ 50.

Mua sỉ, xin đến báo quán Nông-cổ-mir, đàm thương nghị.

Cáo Bạch

Tiệm thợ bạc của tôi có bán hột thủy-xoàn nước trắng xanh, có cà rá thủy xoàn, có ngũ sao và trái tiệm nhận hột xoàn làm sẵn để bán giá rẻ.

Lại có hột thủy-xoàn lớn nhỏ đủ thứ cũng có đồng hồ bằng vàng và bằng bạc hiệu :

« CYMA »

giá bán nhẹ hơn các tiệm khác

Như chư quí khách muốn mua đồ chỉ xin tới tiệm tôi thì tôi sẽ hết lòng tiếp rước.

Saigon le 15 Juin 1922

KYUN

n° 179, Rue Catinat SAIGON.

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bảo-chế nhứt hạng, văn là cự-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc, việc bảo-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trúng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta ; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thấy đến tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người ban hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bảo-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng :

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chẳng bỏ điều gì ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả ;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ ;

Vì có quan thầy bảo-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bảo-chế thuốc cho y theo toa của quan thầy.

Sáu triệu năm trăm ngàn

(6.500.000)

SA-BÔNG ĐỒ-SƠN

« DYFOAM »

Của các hãng nhánh ở trong hoàn-cầu bán ra trong mỗi tuần

Tại République Argentine *Hãng* Pinard Costa & Cie Buenos Ayres.

« Canada	«	Sales limited 384 Yenge St. Toronto.	
« Chili	«	Henrique Canopile, Augustina 1320 Santiago.	
« Colombia	«	Alejandre Garces Patine, Cali.	
« Cuba	«	R. Larrazabal & Cie Muralla 99 Havane.	
« Hollande	«	Gauley, 2e Jan Streenstraat 108 Amsterdam.	
ĐÔNG-PHÁP	«	*R. Chomienne Magasin Universel SAIGON.*	
« Mexico	«	B. Fernandez & Cie Acapulco.	
« Miquelon N. A.	«	L. Briand Rue Jacques Cartier-lles St. Pierre.	
« New Zealand	«	Srgood son & Eld Wellington.	
« Palestine	«	Barbir & Misk n° 25 Beyrouth.	
« Pérou	«	C. Del Castille S. Calle Real 90, 92 Chiclaye.	
« Porto Rico	«	West Indes Trade Cie P. O. Box 605 San Juan.	
« Espagne	«	Antonio Murguerza, Idiaquez 11 San Sébastian.	
« Syrie	«	Barbir & Misk n° 25 Beyrouth.	
« Uruguay	«	Crevara Arrelaga & Cia Rio Branco Montévidéo	

DYFOAM PRODUCTS Cie Chicago.

HÃNG

SOCIÉTÉ INDOCHINOISE DE TRANSPORTS

Garage S.I.T.

Làm Đại - lý cho cả Đông - Pháp những :

Xe-hơi hiệu DEDHAYE

Xe-hơi hiệu FORD

Xe-hơi hiệu ESSEX

Tàu-hơi hiệu NIEUPORT

Đồ dùng về điện-khí hiệu BALLOT

Có trữ đồ hiệu MICHELIN

Nhà để xe tuy nhỏ nhưng để xe tính cha người danh giá

Vì hỏi giá rẻ mà chỗ làm lại cao thượng

MỌI NGƯỜI THỢ CHUYÊN MÔN ĐIỆN KHÍ ở bên Pháp-quốc, phụ sự tại nhà để xe, đặng lo trong việc máy-móc chạy bằng điện-khí và thử cho xe chạy.

CÓ ĐẶT CÁC THỨ MÁY CHẠY BẰNG ĐIỆN

CÓ BÁN ĐỦ MÓN ĐỒ ĐIỆN - KHÍ

TIỂU THUYẾT MỚI

NHÀNH-QUẾ NON-NAM

Soạn-giả Vân-Sơn Trần-hưng-Kỳ. — Huế

Toàn biên 22 hồi

(TIẾP THEO)

Hồi thứ ba.

Thăng quan tiếng trước. Bảo càng gớp lúc hiển vinh.

Thương vui huyện tàu, Quế-anh làm con gia hiếng.

Vậy nà con xin thưa với mẹ, rộng lòng khoan thứ cho con, được phép nghỉ học ở nhà, tập lý gia-hình, trước nữa đã gánh đỡ cho mẹ một phần nặc nhọc, mà sau con cũng được mở sự học có kinh nghiệm.

Quế-anh xin phép mẹ như thế. Xuân-Uyên nghe con nói cũng có lý. mới lên nhà trên đem lời của Quế-anh xin mà thuật lại cho Kỳ-Trân nghe. Kỳ Trân cũng lấy làm phải, đành cho phép ở nhà.

Quế-anh được lời cha mẹ cho rồi, mới vội vàng đến trường để thưa với thầy Trợ, và thuật chuyện của mình vì cớ gì mà phải xin thôi học, sau nàng lại đặc một bài để cảm ơn thầy :

Thưa thầy ! « Tự con dân lời cha « mẹ, kẹp sách theo học với Tiên- « sinh, nhờ ơn Tiên-sinh lấy lòng « rộng rải, dạy dỗ chăm chút, phàm « những điều gì mà Tiên-sinh đã biết « đã hay, thì đều hết lòng hết sức « dạy bảo cho con cả. Vậy cho nên « ngày nay con được học vấn « kiến-thức nào, tóm là nhờ ơn « Tiên-sanh đào tạo cho mới nên « được. Bây giờ việc nhà con nhiều « sự phải phiền tử-vi càng ngày một « tốn yếu nên con phải xin phép Tiên- « sinh để ở nhà, đỡ tay việc « cho tử-vi, từ nay cho đến sau, con « tuy không được đến trường để hầu « hạ Tiên-sinh, song lòng con cứ « thường yêu mến Tiên-sinh như « trời che đất chở, khắc dạ chạm « xương. Mấy lời thô-bỉ con xin cảm « ơn Tiên-sinh, xin Tiên-sinh xét cái « chân tình của con mà thứ lỗi cho « con.

Thầy Trợ nghe xong bài cảm ơn của Quế-anh, nói rằng : tình thầy trò vẫn thiết, song việc gia đình cũng trọng, hai bên đều khó cả hai, nhưng mà con nay cũng đã lớn khôn, tập lý gia-chính cũng là phải rồi.

Bây giờ thầy có một lời nói giản cho con về sau, con nên phải biết vâng lời thầy thời tốt lắm.

Phàm người ta đã sinh ra ở trên xã hội, không kể là con trai con gái, người Á người Âu, sớ-gì mà chiếm được cái thanh giá quang vinh trên lịch sử, làm trai thời phải cho trung-hiệt, làm gái thời phải cho trinh tiết, dầu mà có gặp phải cơn nguy biến, bước phong trần đi nữa, cũng vẫn sắt đá một niềm, tuyết sương không quản, mới đáng nên khen, cho nên ở trường những bài tập-đọc (Lecture), thầy thường lựa những bài có quan t iết về luân-lý., để dạy bảo cho, nếu con mà biết vâng lời thầy, không phụ công của thầy ngày thường đã dạy bảo, thời thầy lấy làm vui về lắm. Quế-a h hái ta ơn thầy ra về, Tuệ-liên đưa đến nửa đường rồi trở lui.

Tự nàng Quế-anh thôi học về nhà, nhứt thiết việc trong nhà một mình nàng đảm-đang, đều được hằn hòi cả, không có sự gì mà Xuân-Uyên phải dắc nhà đến.

Khi nào thong thả lại đem đờn ra hoa-hiên đờn chơi, có khi lại dạy cho em Mậu-tùng học, Mậu-tùng lúc lấy đã nên tám tuổi rồi mà chưa đi học đến.

Vừa trong năm ấy quan Công sứ tỉnh có yết giấy hạch lựa 14 thầy trợ-giáo để bổ các tỉnh, Mậu-Nam hạch đậu thứ ba, có giấy bổ vào Bình-định. Những thân bằng cố hữu đến đưa chân rất đông, Kỳ-Trân cho Đình nhạng đi với Mậu-Nam. Lúc lên đường Kỳ-Trân, Xuân-Uyên, Quế-anh và Mậu-tùng đều đưa đến ga, mà xa xuôi, nước non cách trở, con phải biết gìn giữ lấy trong mình, chớ để cha mẹ phải lo thì là tốt. Mậu-Nam vâng lời cha mẹ rồi bái biệt.

Mậu-Nam đã vào tỉnh Bình-định cung chức rồi, quan thị Kỳ-Trân ở việc quan cũng được thong thả, ngày tháng thanh - nhàng, nhân một buổi chiều hoa-hiên dạo chơi để tưởng cảnh, thoát vừa một trận gió hàng phong ở phương cảnh vô tình ù ù thổi đến, lạnh ngắt như bơi đông, thấu tận vào xương, Kỳ-Trân đã thấy trong mình ớn lạnh hơi khó chịu, liền trở vào nhà thì đã cảm rồi. Ai ngờ bệnh tình tự đó ngày một nặng hơn, ngài ngọa bệnh đến hơn hai tháng, thuốc thang không thấy hiệu nghiệm chút nào, sau dần dần đến mất, ngài mất ngày 22 tháng giêng năm ất, lúc bấy giờ ngài đã gần 50 tuổi.

Xuân-Uyên, quế-anh mẹ con thương tiếc than khóc trăm bề, nhứt diện liệu lý việc khâm liệm, nhứt diện đánh giây thép cho Mậu-Nam, xin phép về Kinh được mà liệu lý tang-sự.

Mậu-Nam được điện tin của nhà, khóc lóc một hồi rồi cầm tờ điện tin trình quan Công sứ tỉnh, xin phép hai tháng về Kinh, đưa đám thân phụ, Quan-Sứ cho phép rồi cùng với Đình-nhạng về Kinh.

(Mai tiếp).

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt lắm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi

Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sở lỗ nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán có thứ thuốc-tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân, tỷ có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.
Quốc DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIỆN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vệ-sanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khi lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn mòn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cứ lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con nít biết nhược, đờn bà mắt máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tận tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ làm hạt, da thịt đỏ sắn, tinh thần tràn kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây ở *đường Marin số 190, Cholon.*

Dépôt **PHARMACIE FRANCO-CHINOISE** 190, *rue de Marins* CHOLON.

Tây hành lược ký

(TIẾP THEO)

Xem cái số hạng người đứng không đọc đường, người lần xin tiền và người xin ở dợ, thời đủ biết cái sinh kế chỗ nầy còn khó khăn lắm; chị có nghề phơi muối, đi đánh cá, nuôi súc vật và làm thuê mà thôi; ngoài đã chẳng thấy kỹ-nghệ gì khác nữa.

Vào xóm người thổ trước, và nhất là đi gần những người dân-bà thổ trước, thời nghe có cái mùi dật biệt rất khó chịu, làm cho có người phải ụa mửa; hỏi ra là vì họ có một thứ dầu lấy ở cây ra để xức đầu, tương tự như dầu dừa của ta vậy, nhưng vì họ hà tiện quá, không dám gội đầu, sợ tốn dầu, lại thêm trời nắng nhứt đốt, mà dầu không đội nón, nên lâu ngày mà sinh ra cái mùi hôi hám ấy! Cũng như người dân-ông, dân-bà bắt chước người ta đánh phấn, lấy vôi bột hòi vào cỗ, mặt, để làm duyên. Hương phấn như vậy, mà hạng thứ thần mày trắng, dám công nhiên bầu nhảy, thả đồng phong tình, thu ba tống mục, để chực khêu khích kẻ hành khách dương đi giữa bạch nhật, ngoài đàng. Dân thổ trước ăn ở bần thỉu lắm: Lúc chúng tôi vào gởi thơ ở sở Điện-báo, thì thấy một người đen, đã biết mặc áo tây, đương đứng chỗ đông-người, mà hi mũi ra giữa trước cửa sổ ấy, lấy tay quẹt vào tường, chùi vào cửa, rồi kéo chân lên mà chùi, không kể né chút nào cả. Còn những hạng đi bán đồ và đi xin, đứng đâu thì khạc nhổ cùng ra đó trông rất gớm quá.

Nói tóm lại, thì xứ nầy tiến-hóa kể cũng đã mau, mới khoảng vài ba mươi năm, mà đã đ ược thế nầy, thời xứ nầy về sau có số đã thành, phần tiến bộ chắc có lẽ để hơn khi mới sáng lạo ra, phần vật chất đã tiến bộ, thời sao nhà-nước cũng sẽ lưu ý đến phần tinh thần, mà dạy dỗ cho người thổ trước. Nếu biết theo đều dạy bảo, dẫn dân có lẽ nghĩa liêm sỉ, thời cũng có ngày nên được cách người mà rửa được cái tiếng là « Nòi giống hỗ đĩ » (race maudite), như xưa nay đã chịu....

. . .

Quả Di-bút-tỷ ngẫu-vịnh

Cách Cô-lâm-bô-độ bảy ngày,
Xứ Di bút-tỷ ấy là đây;
Sông nhỏ, cửa hẹp, bờ phơi muối;
Cát trắng, trời hanh, núi trái cây:
Hèn mat Mã-tỷ không tỷ chủ;
Khôn-ngoan Đại-pháp vẫn làm thầy.
Trời còn trông lại loài Đen đỏ;
Khai hóa may mà gặp cũng hay.

Quả Giadinh thành hữu-cảm

Trót bảy mươi năm cuộc Bể-dâu,
Đinh thành phong cảnh mới bao lâu.
Lầu-đài Bến-nghé càng thêm mới,
Thành quách Đồng-nai chẳng thấy đâu.
Ngang-dọc phố-phường thay khác chủ,
Lộn pha nó, giống ở chung nhau.
Mưa Âu, gió Á đôi phen trải,
Non-nước còn trơ vẫn một màu.

Quả Tân-gia-ba ngẫu-vịnh

Tên cũ tăng kêu xứ Hạ châu,
Một nơi phân tụ, lắm thuyền tàu.
Hẹp-dợ phố-khách chen đường hẻm,
Gọc rộng người anh ở gác lâu.
Lợi lớn thực dân dang hướng cả.
Nghề hèn thổ-trước cũng giành nhau.
Hỏi ai thử ngắm gương tày liếp,
Ưu liệt rành rành thấy chỏ đâu.

Quả Pénang ngẫu-vịnh

Tàu đã vào ra Mã-lạc-ca,
Bè-nàng mấy chốc thấy chôm nhà.
Ở 1 bên phường-phố người buôn-bán,
Một lối thuyền bè khách lại qua.
Cửa bể gió veo dòng nước chảy,
Viện tu cây rợp bóng dương tà.
Lên bờ toan đạo xem phong cảnh,
Ưa khéo vô tình trở lỗi ta.

Quả Colombo ngẫu-vịnh

Cách ba châu đến Colombo,
Cũng đồng tàu lửa với xe-bò.
Người Anh sang trọng lầu cao ngất,
Dân thổ nghèo hèn áo mặc co.
Hỡn bỡ hơi tanh gia đầu giết lượn,
Vẻ vang cuộc tửu mặt hồi tro.
Cát-lương ta lâm người tâm nhiệt,
Sang đấy, tha hồ cải biết cho;

Quả Xích-hải ngẫu-vịnh

Xích-hải tàu qua thấm thoát mau,
Đêm trung Tạo-hóa cũng cơ-cầu:
Đỏ hoe mặt nước trời lồng bóng,
Trọc lóc đầu non nắng giải dầu.
Cây cỏ tiêu điều trông chẳng có;
Xóm làng tịch mạc thấy chi đâu.
Tỉnh nầy cảnh ấy về khôn xiết,
Trăng lồi nầy chiều vịnh mấy câu.

(Sau sẽ tiếp theo)

Rượu bổ tốt hảo hạng là rượu **Quinquina St. RAPHAEL.** Thứ đỏ và thứ trắng. Có trữ bán tại hãng **DENIS FRÈRES** là Đại-biểu ở *Saigon, Hải-phòng, Hànoï, Phnom-penh* và *Tourane.*

Điện-tỷ bây mua thứ dầu hỏi hiệu Mỏ Noo (Le Pétrole Ancre) của hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles mà dâng. Dầu nầy thắp it hao đi sáng nước mà không có khói. Thiệt là thứ dầu tốt nhứt hạng trong Hoàng cầu.

Trong Lục-châu các tiệm thay một cho hãng **Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles**

Đã có bán thứ dầu hỏi nầy trong Lục-Tỉnh anh em muốn hỏi thêm điều chi, xin viết thơ cho hãng **Cie Franco-Asiatique des Pétroles** *ở Saigon đường Boulevard de la Somme, số 100*
Chủ hãng sẽ hồi âm lập tức.

NHÀ CHỤP HÌNH
"Photo Nadal"
đường Catinat, 120 **SAIGON**

Các nhà chụp-hình nghề và chụp-hình chơi,

Chu-tôn chớ nên mua kiểu chụp-hình, giấy chụp-hình, các vật liệu hóa-học hay là đồ phụ-tùng, vân vân; mà không đến viếng nhà bán đồ chụp-hình **Photo Nadal,** 120, đường Catinat, Saigon.

Đến đó chụ-tôn muốn cần dùng món nào, thì cũng có; như là:

Thao rửa thuốc, giấy cát-tông, đồ lường, kiến có khắc thước tấc, đồ để lộc, ống đựng hiệu Zeiss et Berthiot, khuôn, cái thước, (Calibre), máy để cho người chụp hình chơi và đồ toàn bộ đề cho nhà nghề.

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Định giá riêng cho những nhà chụp hình chơi.

棧客利名
Danh-Lợi Khách-sạng

Chư-tôn, nhà khách-sạng « **DANH-LỢI** » nay sửa-sang lại tinh-khiết sạch sẽ, có thông ngọn gió thanh-quang, có đặc đèn điện tỏ rạng, rất hợp với phép vệ-sanh; nhứt thiết phòng giường nệm gối đều là đồ tinh-hảo. Và lại có đặc chuông để kêu Bồi, có phòng kín để tắm rửa, trà nước tiếp khách đều dùng đồ thượng phẩm cả. Thật là một nơi khách-sạng thứ-vị vô song đó.

Cũi xin chư-tôn huệ cố, bổn sạng thật tình hoan-nghinh một cách vui vẻ.

棧客華名
DANH-LỢI KHÁCH-SẠNG
Đường Jaccaréo, số 37-39-41. Cholon.
Cẩn bạch.

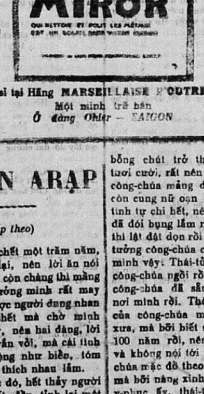

Dầu đánh bóng hiệu **MIROR** là một thứ tốt hơn hết trong các vật, chắc để dùng giữ nước sáng và mới luôn luôn cho những đồ mình đồng hoặc loại kim gì đề theo phong thổ nó trược trong xứ thường hay bị ten sét. **DÙNG THỨ ĐEN ẮT CHỊU LIỀN.**

Bán lẻ trong các tiệm tạp-hóa và tiệm bán đồ đồng nết tại Nam-kỳ và Trung-kỳ.

Hãng sỉ tại Hãng **MARSEILLAISE D'OUTRE-MER**
Một mình trữ bán
Ở đường Ohier — SAIGON

TIỆM BÁN VÀNG TÂY
HIỆU
CON RỒNG VÀNG

Ông **GIUNTOLI** *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat môn bài số 135 và 143, gần bến Pháp-Việt Khách-lâu*
(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư quí ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-dạy bằng vàng, bằng bạc, trơn hay là có nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiến soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bộc vàng, kiến thiệt bằng thủy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi: lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cỏ-à bông tai đủ kiểu.

Ông **GIUNTOLI,** chủ tiệm vàng hiệu **CON RỒNG VÀNG,** hôi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cái quản các người làm công.

Chư quí bà và chư quí ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư quí-bà và chư quí-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « **CON RỒNG VÀNG** » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

MAY KÍNH.

ĐÈN LÒA *đốt có mắc sáng.*
hiệu BEST WIZARD.
It tốn dầu.
không hang hao,
Sáng trắng ngọn.
Không hay nghẹt,
Đã đốt.
RẺ
Nội Nam kỳ có một mình tiệm
TRẦN - QUANG NGHIỆM
84 đường Espagne Saigon
Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

Lời rao

Nay tôi diễn dịch *Sử-ký* nầy dặng giúp vui cho bạn sách đèn và cho mấy em còn ở trong trường hiểu biết tích sử-ký nước Cao-mang từ khai bờ cõi cho đến đương kiêm Quốc-vương Sisowath.

Đề bán tại nhà in M.Joseph NGUYỄN VĂN-VIỆT-59, Rue d'Ormay Saigon, bán sỉ và bán lẻ, giá 0$50.

TRẦN-MINH-MẠNG.

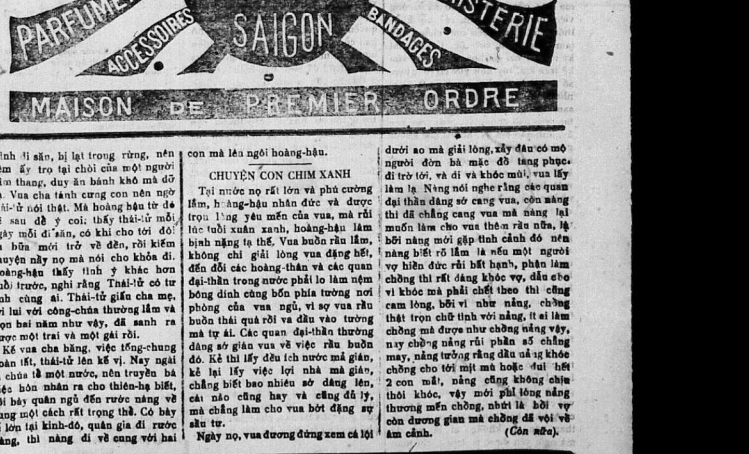

CHUYỆN ARẠP

(*Tiếp theo*)

Nàng thì nằm chết một trăm năm, nay mới tỉnh lại, nên lời ăn nói cũng yếu ớt lắm, còn chàng thì mang quả sức mạng, tưởng mình rất may mắn nên mới được người đang nhan tuyệt trần nầy chết mà chờ mình tuyệt trần nầy chết mà chờ mình đến kêu tỉnh dậy, nên hai đặng, lời nói thì lơ là vẫn vẻ, mà cái tình nặng như núi, rộng như biển, tóm lại là cả hai đều thích nhau lắm.

Cũng trong lúc đó, hết thảy người vật nơi biệt-thất đều tỉnh lại một lược với công-chúa, người đương đi thì đi tới, kẻ lo đều chỉ cho công-chúa thì cũng lo tới, chó sủa, gà gáy, mèo chạy cùng. Một cảnh vật chất, bỗng chút trở thành một cảnh vật tươi cười, rất nên vui vẻ. Khi đó thì công-chúa mảng dân-dụ chữ tình, còn cung nữ cũng tưởng thì không có tình tự chi hết, nên vừa tỉnh dậy thì đã đói bụng lắm rồi. Người dọn ăn thì lật đật dọn rồi mời công-chúa ăn, tưởng công-chúa cũng đói bụng như mình vậy. Thái-tử bèn đứng dậy đỡ công-chúa ngồi rồi đỡ xuống đất, thì công-chúa đi sẵn y phục xinh đẹp nơi mình rồi. Thái-tử thấy y-phục của công-chúa mặc là theo lối kiểu xưa, mà bởi biết công-chúa ngủ đã 100 năm rồi, nên không lấy làm lạ và không nói tới việc y-phục. Công-chúa mặc đồ theo lối 100 năm trước, mà bởi nàng xinh đẹp lắm, nên với y-phục ấy, thái-tử cũng chịu rằng nàng là một đấng tuyệt sắc giai nhơn.

Thái-tử và công-chúa đi vào một căng phòng, bốn phía tường đều là mặt kiến. Phòng đó là phòng ăn của công-chúa. Khi công-chúa mời thái-tử ngồi vào bàn ăn thì tiêu thiệu phục trời bài bản theo lối xưa, nghe ra hay lắm. Tuy đờn đã một trăm năm rồi không dùng tới mà tiếng vẫn còn tươi, tuy bài bản đã cách mới trăm năm rồi, mà thái-tử nghe cũng lấy làm hay lắm.

Tiệc rồi thì nơi biệt-thất có ông trưởng lão ra đứng chứng minh việc kết thành chồng vợ cho hai đàng rồi cung-phi mĩ nữ kéo màn khít lại

Đêm ấy ngã không mấy chút, vì công-chúa một giấc ngủ tới 100 năm, nay không lẽ còn buồn ngủ mà ngủ cho được nữa. Đêm vẫn tinh dài, mọi hội ngộ, một đàng thì trai tơ, một đàng thì gái mới vừa lớn, nên đêm ấy chữ tình đây dặn biết bao!

Sáng ngày, thái-tử để công-chúa tại đó mà về, vì vua cha không rõ duyên do, lẽ cũng lấy làm lo lắm lắm.

Thái-tử về nói với vua cha rằng mình đi săn, bị lạc trong rừng, nên đêm ấy trọ tại chòi của một người hầm than, duy ăn bánh khô mà dỡ dạ. Vua cha tánh cưng con nên nghe thái-tử nói thật. Mà hoàng hậu từ đó về sau để ý coi: thấy thái-tử mỗi ngày mỗi đi săn, có khi cho tới đó ba bữa mới trở về đến, rồi kiếm chuyện nấy nọ mà nói cho khỏa đi. Hoàng-hậu thấy tỉnh ý khác hơn buổi trước, nghi rằng Thái-tử có tư tình cùng ai. Thái-tử giấu cha mẹ, tới lui với công-chúa thường lắm và trọn hai năm như vậy, đã sanh ra được một trai và một gái rồi.

Kế vua cha băng, việc tống-chung hoàn tất, thái-tử lên kế vị. Nay ngài là chúa lễ một nước, nên truyền bá việc hôn nhân ra cho thiên-hạ biết, rồi hày quân ngủ đến rước nàng về cung một cách rất trọng thể. Cô bày lễ lớn lại kinh-đô, quân gia đi rước nàng, thì nàng đi về cung với hai con mà lên ngôi hoàng-hậu.

CHUYỆN CON CHIM XANH

Tại nước nọ rất lớn và phú cường lắm, hoàng-hậu nhân đức và được trọn lòng yêu mến của vua, mà rất lúc tuổi xuân xanh, hoàng-hậu lâm bịnh nặng tọ thế. Vua buồn rầu lắm, không chi giải lòng vua đặng hết, đến đỗi các hoàng-thân và các quan đại-thần trong nước phải lo làm nệm bông dinh cùng bốn phía tường nơi phòng của vua ngủ, vì sợ vua rầu buồn thái quá rồi va đâu vào tường mà tự ái. Các quan đại-thần thường đứng sớ gián vua về việc rầu buồn đó. Kẻ thì lấy đều ích nước mà gián, kẻ lại lấy việc lợi nhà mà gián, chẳng biết bao nhiêu sớ dâng lên, cái nào cũng hay và cũng đủ lý, mà chẳng làm cho vua bớt đặng sự sầu tư.

Ngày nọ, vua đương đứng xem cá lội dưới ao mà giải lòng, xảy đâu có mụ người đờn bà mặc đồ tang phục đi trở tới, và đi và khóc mũi, vua lấy làm lạ. Nàng nói nghe rằng các quan đại thần dâng sớ cang vua, còn nàng thì đã chẳng cang vua mà nàng lại muốn làm cho vua thêm rầu não, lẽ bỏi nàng mới gặp tình cảnh đó nên nàng biết rõ lắm là nếu một người vợ hiền đức rồi bất hạnh, phận làm chồng thì rất đáng khóc vợ, dầu cho vì khóc mà phải chết theo thì cũng cam lòng, bỏi vì như nàng, chẳng thật trọn chữ tình với nàng, ít ai làm chồng mà được như chồng nàng vậy, nay chồng nàng rủi phận sỡ chẳng may, nàng tưởng rằng dầu mà nàng khóc chồng cho tới mịt mù hoặc đui hết 2 con mắt, nàng cũng không chịu thôi khóc, vậy mới phỉ lòng nàng thương mến chồng, nhưt là bỏi vợ còn đương gian mà chồng đã vội về âm cảnh. (*Còn nữa*).

SAIGON — IMP. DU LYNION — TIRAGE 3.500 EXEMPLAIRES — L'Administrateur-Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage à : 3450 ex
Vu pour le 12/2/22